RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

HE 241/2020 Sote-uudistus
Vaikutukset rangaistusten täytäntöönpanoon; yhteistyö Risen ja hyvinvointialueiden välillä

Lakivaliokunta
Kuuleminen 26.3.2021

Eila Lempiäinen

Rikosseuraamuslaitos, keskushallintoyksikkö

1

RISE

Yhteistyö ja lainsäädännössä asetetut velvoitteet yhteistyölle

Riselle lainsäädännössä asetettu tavoitteet edellyttävät yhteistyötä mm. sote-palvelujen kanssa

Esim.

Vankeuden täytäntöönpanon tavoite

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä vangin **valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan** edistämällä vangin **elämänhallintaa ja sijoittumista yhteiskuntaan** sekä estää rikosten tekeminen rangaistusaikana (Vankeuslaki 2 §)

Yhdyskuntaseuraamuksen tavoite

Yhdyskuntaseuraamuksen tavoitteena on rangaistuksen täytäntöönpanon aikana tukea tuomittua hänen **sosiaalisen selviytymisensä edistämiseksi sekä lisätä hänen valmiuksiaan elää rikoksetonta elämää** (Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta 2 §)

2

Yhteistyö ja lainsäädännössä asetetut velvoitteet yhteistyölle

Lainsäädännössä Riselle on asetettu lukuisia yhteistyövelvoitteita.

Esim.

Suunnitelman laatimismenettely

(Rangaistusajan) Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä vankeuteen tuomitun kanssa. Rangaistusajan suunnitelmaa ja siihen sisältyvää vapauttamissuunnitelmaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin oltava yhteistyössä tuomitun suostumuksella hänen **koti- tai asuinkuntansa sosiaali-, terveys-, asunto- sekä työvoimaviranomaisten, muiden viranomaisten** sekä yksityisten yhteisöjen ja henkilöiden kanssa (Vankeuslaki 4 luku 7 § 2 mom).

Tukitoimenpiteet

Ryhtyessään …… rangaistusajan suunnitelman laadintaan Rikosseuraamuslaitoksen tulee tarpeen mukaan yhdessä **sosiaali- ja terveysviranomaisen kanssa kartoittaa rikoksesta epäillyn elinolosuhteita ja tukitoimenpiteiden tarvetta.** Yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpano sekä tuomitun elämänhallintaa ja rangaistuksen suorittamista edistävät **tukitoimet on sovitettava yhteen** (Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta 3 luku 12 §).

3

Yhteistyö ja lainsäädännössä asetetut velvoitteet yhteistyölle

Rise ei tuota sosiaalihuollon palveluita, mutta tekee sosiaalityötä, joka täydentää ja tukee sosiaalihuollon palveluita.

Tärkeää on, että ehdotukseen sisältyy sosiaali- ja terveyspalveluista vastaaville hyvinvointialueille osoitettuja yhteistyövelvoitteita, jotka kattavat myös rangaistusten täytäntöönpanossa tehtävän sosiaalityön ja kuntoutuksen.

Yhdenmukaisen yhteistyön järjestämiseen 22 hyvinvointi- ja sote-aluetta on parempi lähtökohta kuin 300 kuntaa.

Mahdollisuus ohjata valtakunnallisesti hyvinvointialueiden yhteistyötä niiden valtion toimijoiden kanssa, jotka omaa perustehtävää toteuttaessaan tekevät myös sosiaalityötä

4

Hyvinvointialueiden velvollisuus yhteensovittaa palvelut

Vastuu asukkaan palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta on hyvinvointialueella myös niissä tilanteissa, joissa jokin osa palvelusta järjestetään muun hyvinvointialueen toimesta tai palvelun tuottaisi yksityinen palvelun tuottaja tai **valtio.**

Tämä tulisi tulkita niin, että se pitää sisällään myös Rikosseuraamuslaitoksessa tehtävän sosiaalityön (sosiaalihuoltoa tukevan ja täydentävän työn) ja kuntoutuksen, samoin Vankiterveydenhuollon tuottamat terveyspalvelut.

5

Hyvinvointialueiden velvollisuus yhteensovittaa palvelut

Rikosseuraamuslaitoksessa tehtävän verkostotyön painopistettä ollaan siirtämässä seuraamuksen valmistelu- ja aloitusvaiheeseen : palvelut yhteensovitetaan seuraamuksen alussa, mikä edistää jatkumoiden järjestämistä vapautumisvaiheessa.

- Vankeus on usein lyhyt vaihe henkilön elämässä, joillakin tosin toistuva (noin 40 % vuoden aikana vankilassa olleista on siellä korkeintaan 3 kk)
- Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavilla on usein päällekkäiset asiakkuudet Rikosseuraamuslaitoksessa ja sosiaalihuollossa

Yhteistyötä sote-palvelujen kanssa tarvitaan myös Rikosseuraamuslaitoksen erityisen tehtävän eli uusimisriskiin vaikuttamiseen tähtäävien palveluiden kehittämisessä.

6

Paljon palveluja ja monialaisia palveluja tarvitsevia

Rikosseuraamuslaitoksen asiakkaana on vuoden aikana noin 10 000 eri henkilöä.
Merkittävä osa heistä on paljon palveluja ja monialaisia palveluja tarvitsevia ja käyttäviä.
Osa heistä on palvelujen ulkopuolella vaikka olisi niihin oikeutettuja.